

Täysistunto

Maanantai 11.12.2023 klo 12.00—23.17

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi takautuvasti maksettavasta väliaikaisesta sähköhyvityksestä annetun lain, tuloverolain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain ja Energiavirastosta annetun lain 1 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 88/2023 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 14/2023 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu, edustaja Hamari, olkaa hyvä.

Keskustelu

22.05 **Lotta Hamari sd:** Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä pyritään varmistamaan, ettei alkuperäisen lain määräaika muodostu esteeksi sille, että sähköhyvitys saadaan maksettua kaikille siihen oikeutetuille. Esitys on, kuten talousvaliokunnan mietinnössä todetaan, tarpeellinen ja tarkoituksenmukainen.

Tiedottaminen on tärkeässä roolissa. Samoin jatkossa pitäisi edistää sitä, että kalliista määräaikaaisista sopimuksista pääsisi eroon. Kuten mietinnössäkin on todettu, sähkötuki kohdentui huonosti, eli jokin ratkaisu sosiaalisesti oikeudenmukaisemmin kohdentuvaan tukeen olisi kehitettävä. Tässä tarvittaisiin ministeriöiden yhteistyötä, sillä yksikään ministeriö ei voi ratkaista asiaa yksin.

Vaikka mietinnössä todetaan, että tukijärjestelmää ja tuen kohdentumista on tarpeellista arvioida, jätämme yhdessä keskustan ja vasemmistoliiton kanssa kuitenkin vielä lausuman asiasta. Eli esitän vastalauseen mukaisen lausumaehdotuksen: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto laatii selvityksen talvella 2022—2023 säädettyjen eri sähkötukimuotojen toimivuudesta ja vaikutuksista ja toimittaa sen talousvaliokunnalle syysistuntokauden 2024 aikana.”

Selvityksen tekeminen olisi tärkeää, jotta voisimme oppia aiemmin tehtyjen ratkaisujen toimivuudesta ja hyödyntää tätä tietoa tuleviin kriiseihin varautumisessa sekä kohdentaa tukea paremmin. Siksi me allekirjoittaneet pidämme jokseenkin erikoisena, että osa valiokunnasta vastusti selvityksen tekemistä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

22.07 **Juha Viitala sd:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Hamarin tekemää vastalauseen lausumaehdotusta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2023 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaunisto on poissa. — Edustaja Kulmuni, olkaa hyvä.

22.07 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä itse lakiesityshän on aika tekninen ja liittyy ainoastaan päivämäärien jatkamiseen. Mutta kuten tuolla lähetekeskustelussakin sanoin, onhan se aika poikkeuksellista, että jos yksityishenkilö myöhästyy tai viivästyy jostain päivämäärästä, niin ei varmasti saa hakemustaan läpi tai joutuu kohtaamaan sanktion, mutta tässä, kun nyt valtion viranomainen ei ole pystynyt käsittelemään näitä viime vaalikauden viimeisenä talvena olleita poikkeuksellisia, sähkön hinnoista johtuvia hyvityksiä, me sitten teemme heille jatkoaikaa, mikä toki on ihan välttämätöntä. Mutta pidän kuitenkin ihmeellisenä, että he eivät ole selvinneet tästä taakasta.

Lisäksi haluan käydä läpi hieman tätä lausumaa. Kannatan edustaja Hamarin tekemää lausumaesitystä. Tätä tukee siis koko oppositio, joka valiokunnassa oli tuolloin paikalla. Pidän aika erikoisena, että hallituspuolueet eivät halua tehdä selvitystä asiasta. Tämä selvitys oli kyllä ihan sen valmistavan keskustelun mukainen. Kun kuitenkin tiedämme, että energian hinta voi edelleen ensi talvena olla korkea, ja emme tiedä, mitä kaikkea maailmassa tulee vastaan, niin näihin yllättäviin kriiseihin olisi syytä varautua. Nyt, kun meillä on kuitenkin kokemusta niin koronasta kuin tästä energian hinnannoususta, niin koko ajan se sama ongelma on ollut, että valtiolla ei ole olemassa mekanismeja, millä tukea pienituloisia kotitalouksia tällaisten poikkeuksellisten hinnannousujen ja kriisien keskellä.

Joten siksi minua edelleenkin ihmetyttää, miksi hallitukselle ei käy edes selvityksen tekeminen tästä asiasta, joka toimitettaisiin talousvaliokunnalle. Siinähan nimenomaan tehdään siis arkeologista tutkimusta edellisestä hallituksesta, koska on selvää, että eiväthän nuo sähköhyvityksen myöntökriteerit kohdistuneet ollenkaan niihin ihmisiin parhaalla mahdollisella tavalla, kun olisi ollut toivottavaa, että ne kohdistuisivat pienituloisiin ihmisiin, eivät kaikista eniten sähköä käyttäviin ihmisiin.

No, hallitusohjelmassahan on kirjaus siitä, että tehdään nyt sitten jonkinlainen hintakattolaki. Sitä on käsitelty sen osalta, että siitä puhutaan jonkinlaisena kassakaappilakina työ- ja elinkeinoministeriön valmistelussa, mutta eihän se poista sitä ongelmaa. Jos meillä ei ole riittävästi sähköä, miten me voimme laittaa sähkölle jonkin hintakaton, koska siitä seuraa sitten se, että tulee sähkökatkoja? Joten kaikista järkevintä olisi tehdä valmistelua sosiaali- ja terveysministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön energiaosaston kesken ja luoda malli, jolla pienituloisille kotitalouksille pystyttäisiin kanavoimaan heidän tarvitsemaansa tukea. Tämä olisi auttanut koronassa, se olisi auttanut viime talvena.

Lisäksi toivoisin kyllä, että hallitus osoittaisi jonkinlaista kiinnostusta sen suhteen, että 200 000 suomalaista kotitaloutta kärsii niiden määräaikaisten sähkösopimusten erittäin korkeista hinnoista, jotka he tuolloin kriisin aikana ovat tehneet, ja tämä yhteiskunnallinen ongelma pitäisi ratkaista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

22.10 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Tosiaan tässäkin asiassa hallitus on suomalaisten kotitalouksien ostovoiman puolella, ja on tärkeää, että tätä lakia muutetaan niin, että se mahdollistaa sähköyhtiöille tämän määräajan pidentämisen niin, että tosiaan korvaukset pystytään maksamaan niihin oikeutetuille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2023 vp

Arvoisa puhemies! On aivan päivänselvää, että jotta emme ole tilanteessa, jossa sähkön kohtuuton hinta uhkaa ihmisten toimeentuloa, että sähkön kohtuuton hinta uhkaa Suomen kilpailukykyä ja suomalaisten ostovoimaa laajemmin, Suomeen tarvitaan energiainvestointeja, sellaista kotimaista, totta kai päästötöntä mutta kohtuuhintaista ja ennen kaikkea toimitusvarmaa sähköntuotantoa, joka ei ole riippuvaista kulloisestakin säätilasta. Tässä mielessähän hallitusohjelmassa on hyviä kirjauksia kotimaisen vesivoiman edistämisestä, koska se on ainoa kestävä ratkaisu siihen, miten näitä sähkön hinnan erittäin rajuiksi muodostuneita vaihteluja niin vuorokauden sisällä kuin vuodenaikojen välilläkin saadaan tasatua. Vettä varastoimalla, niin että sitä on tasaisesti eri vuodenaikoina käytettävissä, sekä tulevaisuudessa myös vettä varastoimalla pumppuvoimaloilla, niin että sitä on vuorokauden sisäisiin vaihteluihin nopeasti käytettävissä riittävästi, pystytään vakauttamaan sähkön hintaa, niin että ei jouduta tällaisiin tilanteisiin, joita viime talvena nähtiin ja joista on ollut merkkejä myös tänä talvena. Tämän vuoksi on tärkeää, että hallituksella on kokonaisvaltainen ohjelma, jolla Suomesta ollaan tekemässä puhtaan energian suurvaltaa, ottaen huomioon, että on myös tämmöistä toimitusvarmaa sähköä.

Arvoisa puhemies! Tämä tekninen lakimuutos on tärkeää hyväksyä, ja tosiaan nyt, toisessa käsittelyssä kun ollaan, varmasti eduskunta voi sen hyvillä mielin tehdä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.